

צדקת הצדיק – סימן ה'

ואף על פי שעיקר חיוב קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע, מכל מקום חיובה נמשך לעולם, שאפילו רגע אחד לא יזוז ממנו העול. וכמו שאומרים על חטא שחטאנו לפניך בפריקת עול. וכמו שאמר הבעל שם על פסוק "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשֵׁב ד' לוֹ עֲוִין..." (תהלים ל"ב ב').

וקבלת עול מלכות שמים של ערבית זמנה כל זמן השכיבה, שכל הלילה צריך להיות נושא בעול. אבל של שחרית רק בתחילת הקימה, וכמו הברכה בתחילת המצוה סגי על כל המצוה אף שנמשכת זמן מה, לפי שקבלת העול די בתחילת המעשה, ואחר כך קדושת המעשה ממשכת. וכמו בלשמה גבי גט כמו שכתב בתניא פרק מ"א. הכי נמי ביום שהוא עת המעשה הוא רק בתחילת המעשה, וכדדייק קרא "בשכבך" היינו כל הלילה דשוכבין. מה שאין כן "בקומך" הוא רק בתחילת יום דאז קמין ועומדין, מה שאין כן כל היום הולך ויושב ולא שייך "בקומך". והיינו דעל יום מעשה כללות הקבלת עול מלכות שמים בתחילת היום די:

*****

(1) שולחן ערוך אורח חיים סימן א סעיף א

הגה: שויתי ד' לנגדי תמיד (תהילים טז, ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים...

(2) תפלת מוסף לשבת - קדושה

מִמְקוֹמוֹ הוּא יִפֶּן בְּרַחֲמֵי וְיַחַן עִם הַמִּיחָדִים שְׁמוֹ עָרַב וְבִקֵּר בְּכָל יוֹם תְּמִיד. פְּעָמִים
בְּאַהֲבָה שְׁמַע אֲוֹמְרִים :

(3) דגל מחנה אפרים – פרשת ויקרא (וע"ע שם בפרשת בלק)

"אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ד' אֶלְקֵינוּ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ בְּשִׁגְגָה וְאִשָּׁם" (ד, כב). צריך להבין יתור תיבת ואשם כי ידוע הוא כשעובר על מצוות ה' הוא נחשב אשם וחטא, ויש לפרש בזה בדרך רמז על פי ששמעתי מן אא"י זללה"ה על פסוק "אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשֵׁב ד' לוֹ עֲוִין" (תהלים לב, ב), היינו שהוא תמיד בדביקות מחשבתו בה' יתברך, ולכך כשנופל ממחשבתו רגע אחד ואינו מחשב בה', נחשב לו לעוון וחטא. וזהו "אשרי אדם לא יחשוב ה'", היינו: כשאינו חושב ה', "לו עוון", הוא עוון אצלו והוא סימן שהוא דבוק תמיד במחשבתו בה' יתברך ולכך אשרי לו.

וזה יש לומר שמרומז גם כן בפסוק אשר לשון אשרי וכמו שדרשו חז"ל (הוריות י"ב) אשרי הדור וכו' נשיא יחטא נשיא הוא לשון מלך והיינו לב שהוא מלך על כל האיברים והיינו כשאינו חוטא אלא בלב ועשה אחת מכל מצוות ה', מצוות היינו דביקות אשר לא תעשינה שנופל רגע אחד מדביקות לבו ומחשבתו מה' יתברך, "ואשם" היינו והוא נחשב אצלו לאשם וחטא, הוא סימן שהוא דבוק תמיד במחשבתו ולבו לה' יתברך ולכן אשרי לו ואשרי לדורו, גם יכול להיות הכוונה על כלל ישראל שכולם נקראים בחינת מלך ונשיא שהם בני מלכים והבן.

(4) יושר דברי אמת – קונטרס ראשון – אות יא-יב

כי באמת ידעת מ"ש בשל"ה ע"פ [דברים ד'] "וידעת היום והשיבות וגו' כי ד' הוא האלדים אין עוד", וכתב שאין ר"ל שאין עוד אלהים, כי זה אצ"ל, רק שר"ל שאין עוד בעולם שום מציאות זולת מציאותו ית"ש, כי הלא כל הנמצאים היו קודם הבריאה בכוחו והוא האציל כוחותיו

וברא להם לבושים רוחניים וגשמיים וכוחותיו מחיה כולם ובלעדם דהיינו אם ישובו למקורם כקודם הבריאה אין ללבושים הרוחניים והחומרים שום מציאות כלל כמו קודם הבריאה ונשגב ה' לבדו, וכל הראוי לבילה וכו' והעומד לעשות כעשוי דמי כמבואר בגמרא בכמה דברים [שבועות מ"ח] [סוטה כ"ה] שט"ח העומד לגבות וכו' ענבים העומדים לבצור כו' א"כ הרי בכל עת ביד השי"ת וברצונו להשיב הדבר כבראשונה ויהיה הוא לבדו א"כ אין בעולם עוד זולת הוא וכוחותיו שהם אחד ובלתי זה אין מציאות אף שנראה שיש דברים אחרים הכל הוא מציאותו וכוחותיו וע"ש בשל"ה במס' שבועות והבן :

וכל זה א"א להבין שיתדבק בלב אם לא נחשוב תמיד בבורא ית"ש בענין זה כמו אשר נצטוינו במצות האמונה ואהבה ויראה ואחדות אשר מצות האלה אין להם זמן רק הוא מחויב בהם כל ימי חייו בכל רגע לא יפסיק אפילו רגע וכמשי"ה (דברים ד) ליראה את ה' כל הימים וגו' וכמ"ש הרמב"ם בה' יסודי התורה וביותר בס' חרדים מפורש היטב בזה, ונמצא אם נזכה לזה הדביקות להכירו היטב בלב זך לא כאשר כעת שמדומה לכל שמבין זה אבל אין זה בינה כלל, וההבנה היא שיראה זה בשכלו שכן הוא בודאי אפילו לא ראה ולא שמע משום אדם יבין בעצמו ע"י דביקות ומחשבות נפשו המחשבת תמיד בהשי"ת **כי מי שאינו מחשב בהשי"ת תמיד אע"פ שמאמין בזה אעפ"כ אינו באמת כן מצוייר לפניו כי תמיד מצוייר העולם בלבו בלתי מחשבות השי"ת בלבו, אבל מי שאינו מחשב בעולם כלל רק בכל מה שרואה מחשב בהשי"ת שהדבר זה תלוי בו ובחשק גדול.**

וכאשר אמרתי משל ע"י ממי שמסתכל על בגדי אשה היפים מי שהוא דבוק בתאות נשים ח"ו אינו נותן לבו על ענין בגדי הרקמה והזהב רק תיכף לבו נופל על חמדת האשה שלובשת זה, ומי שאינו כן ולבו טהור מחמדה זו מסתכל כפשוטו על הבגד נמצא שניהם מסתכלים בדבר א' וכ"א מסתכל דבר אחר כן להבדיל באלפים בין הטומאה לטהרה בענין הקדושה מי שחושק תמיד להשי"ת כל מה שרואה בעולם רואה את השי"ת שכוחותיו מחיה את זה כמשי"ה (נחמ"י ט) ואתה מחיה את כולם משא"כ מי שאינו חושק להשי"ת במחשבתו אינו רואה כ"א הגשמי אע"פ שאם יזכרוהו וישאלוהו יאמר שהשי"ת מחיה את הכל אעפ"כ אין הוא דבוק בזה והבן היטב מן המשל הזה הדומה מאד לנמשל :

5) ספר הזכרונות – מצוה א (ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע)

ומצאתי בפסיקתא זוטרתא (פרשת עקב) "השמר לך פן תשכח וגו'" זה הפורק עול מלכות שמים, אוכל בלא תפילה ובלא ברכה. נראה שמפרש השכחה הוא על ידי פריקת עול, ואף על פי שברכת הנהיין ואיסור האכילה קודם התפילה אינן אלא איסורין דרבנן, (עיין ברכות י"ב), מכל מקום כיון שכבר הורגלו ישראל בהן העובר על זה הוא רק מצד פריקת עול מלכות שמים מעליו, ופריקת עול הוא אזהרת השכחה.

ולפי זה הוא אזהרה תמידית שלא יהיה שום רגע בפריקת עול מלכות שמים מעליו. ודבר זה צריך זכירות גדול להיות תמיד על לבו עול מלכות שמים, נוסף על קבלת העול בקריאת שמע שחרית וערבית.

ובספר יראים (סימן י"א) פירש אזהרה זו, שלא ישכח אדם מלקבל עליו עול מלכות שמים ולקרוא קריאת שמע בכל יום. ולמאן דאמר קריאת שמע דרבנן (ברכות כ"א א) יפרש שיזכור אדם תמיד את בוראו ואת מצוותיו עד כאן :

ודעתו דדי בקבלת העול בוקר וערב לבד, והוא הדין לענין תמיד דסיפא כך משמעו מסתמא, שיזכור בכל יום בוקר וערב או בזמן אחר ביום ובלילה ענין זה. ומי שקורא קריאת שמע ותפילה ולא כיוון כלום כי לבבו פונה לדברים אחרים, וכן כל היום כולו לא העלה זכרון השם יתברך אל לבו הרי זה עבר באזהרה זו לפי דבריו :

ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' סימן כ"ז) כתב שזה אזהרה לזכור את השם יתברך בכל עת. ומשמעות לשונו בכל עת ממש. וכמדומה דלא ניחא למרייהו דאמרת הכי להיות השוכח רגע אחד עובר בלאו, ונמצא האדם עובר רבוא ורבבות לאוין בכל יום כמו שנתבאר, **כי לאו כל אדם זוכה להיות דבוק תמיד בהשם יתברך שלא ימוש מזכרונו לגמרי אף בעת עסקו בעניני**

עולם הזה וכיוצא :

(6) תוספות – מסכת ברכות דף יא:

...ונשאל להרב ר' יצחק כגון אנו שאין אנו לומדין מיד לאחר תפלת השחר שאנו טרודין והולכים כך בלא למוד עד אמצע היום או יותר אמאי אין אנו מברכין ברכת התורה פעם אחרת כשאנו מתחילין ללמוד? והשיב ר"י... ועוד אפי' לפי הירושלמי דוקא אהבה רבה דלא הוי עיקר ברכה לברכת התורה דעיקר אהבה רבה לק"ש נתקן ובשביל היא אינו נפטר מברכת התורה אלא אם ילמוד מיד וגם לא יעשה היסח הדעת. אבל ברכת אשר בחר בנו וברכת לעסוק בדברי תורה שהן עיקר לברכת התורה פוטרת כל היום. וא"ת מאי שנא מסוכה שצריך לברך על כל סעודה וסעודה לישב בסוכה? וי"ל דשאני תורה שאינו מייאש דעתו דכל שעה אדם מחוייב ללמוד דכתיב והגית בו יומם ולילה והוי כמו יושב כל היום בלא הפסק. אבל אכילה בסוכה יש שעה קבועה...

(7) מסכת תמיד – פרק א, משנה א

בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש בבית אבטינס בבית הניצוץ ובבית המוקד...

(8) תפארת ישראל – יכין, אות א'

א) בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש. מדאורייתא, ולא מפחד גנבים, רק מפני כבוד וגדולה שומרים שם, כשומרי ארמון המלך (א):

(9) מנחת חינוך – מצוה שפח

א) שנצטוו הכהנים והלויים לשמור המקדש וכו' כל הלילה וכו' שנאמר ושמרו את משמרת וכו'. דיני מצוה זו מבואר בר"ם פ"ח מה' בית הבחירה. והנה נלמד במס' תמיד מקראי דכהנים שומרים בג' מקומות והלויים בכ"א מקומות ומבואר בר"מ ובהרהמ"ח דשמירה זו מצותה רק בלילה, והמפרש במס' תמיד כתב דמצוה זו נוהגת ביום ובלילה. והמשנה למלך מביאו וכתב דדברי המפרש תמוהים, וגם ראיתי בס' באר שבע שתמה על המפרש, וכתב דד"ז לא היה ולא נברא דמצוה זו אינו אלא בלילה וכ"כ הר"מ וסמ"ג וכו'. ולדידי צ"ע אדרבא מנלן דאינו אלא בלילה, כיון שאינו מפני פחד אלא מפני הכבוד ואינו דומה פלטרין וכו' כמבואר בר"ם ופוק חזי דפלטרין מלכים יש שומרים ביום ג"כ ואי משום דבמשנה מבואר דדפק וכו' אין ראוי וגם ממשנה דאיש הר הבית היה מחזיר וכו' אורחא דמילתא נקיט דביום אין דרך לישן רק בלילה וכעת איני יודע טעם לדברי הראשונים דסוברים דהוא רק בלילה ואפשר מצאו באיזה ברייתא וצ"ע.

(10) תפארת ישראל – בועז, אות א'

א) כך כתב הרמב"ם בפרק בתרא מבית הבחירה. ולפי"ז צ"ל לפענ"ד דאעפ"כ שומרים שם רק בלילה, וכדמשמע מסקנא דמתני'. משום דביום א"צ שישמרו לסימן כבוד, דבלי"ז ע"י הליכות כהנים בעבודתם אנה ואנה, כבוד אומר כולו. אבל בלילה שאין בו עבודה ורוב הכהנים העובדים ישנים, צריך להראות כבוד וגדולה להבית הקדוש ע"י המשמורות ששומרים לבוקר שומרים לבקר, לפתוח השערים ולהתחיל שוב אז בעבודת המלך...

(11) ויקרא רבה – פרשה א, סימן ז

ד"א "ויקרא אל משה" מה כתיב למעלה מהענין? פי' משכן כאשר צוה ה' את משה. משל למלך שצוה את עבדו, וא"ל בנה לי פלטין. על כל דבר ודבר שהיה בונה היה כותב עליו שמו של מלך והיה בונה כתלים וכותב עליהן שמו של מלך, היה מעמיד עמודים וכותב עליהן שמו של מלך, היה מקרה בקורות והיה כותב עליהן שמו של מלך, לימים נכנס המלך לתוך פלטין על כל דבר ודבר שהיה מביט היה מוצא שמו כתוב עליו, אמר כל הכבוד הזה עשה לי עבדי ואני מבפנים והוא מבחוץ! קראו לו שיכנס לפני ולפנים, כך בשעה שאמר לו הקב"ה למשה עשה לי משכן על כל דבר ודבר שהיה עושה היה כותב עליו כאשר צוה ה' את משה, אמר הקב"ה כל הכבוד הזה עשה לי משה ואני מבפנים והוא מבחוץ קראו לו שיכנס לפני ולפנים לכך נאמר ויקרא אל משה.